

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان کرمانشاه

-عنوان پروژه: تعیین اهداف اصلاحی برای گوسفند نژاد سنجابی

- شماره مصوب پروژه: ۹۹۰۵۴۷-۰۸۰-۱۳-۵۵-۲
- نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به طرح‌ها و پروژه‌های ملی و مشترک دارد):
- نام و نام خانوادگی مجری: جواد احمدپناه
- نام و نام خانوادگی ناظر(ان):
- نام و نام خانوادگی مشاور(ان):
- نام و نام خانوادگی همکاران: سیما ساورسغلی
- محل اجرا: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی کرمانشاه
- تاریخ شروع: ۱۳۹۹
- مدت اجرا: سه سال
- ناشر (موسسه پژوهشکده / مرکز ملی): موسسه تحقیقات علوم دامی کشور
- شمارگان (تیراژ):
- تاریخ انتشار:
- این اثر در مورخ ۱۴۰۱/۱/۷ با شماره ۶۱۳۳۲ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.
- حق چاپ محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی‌ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

چکیده:

هدف از مطالعه حاضر تعیین هدف اصلاحی و شاخص انتخاب مناسب برای گوسفند نژاد سنجابی بود. برای این منظور ارزش اقتصادی صفات مختلف در سیستم پرورش روستایی با استفاده از اطلاعات ۱۰ گله با تعداد ۱۵۰۰ رأس میش محاسبه گردید. پارامترهای ژنتیکی صفات رشد شامل وزن تولد، وزن سه ماهگی و وزن ۶ ماهگی بره بر اساس مدل حیوانی با و بدون اثر ژنتیکی و محیطی دائمی مادری و با استفاده از نرم افزار DMU محاسبه گردید. شاخص انتخاب بهینه بر اساس صفات تابع هدف انتخاب تشکیل شد. برای تعیین شاخص بهینه از شبیه سازی قطعی برنامه انتخاب تک مرحله ای و نرم افزار SelAction استفاده شد. اندازه های مختلف گله شامل ۱۰۰، ۲۰۰، ۳۰۰، ۴۰۰ و ۵۰۰ رأس و همچنین نسبت انتخاب مختلف قوچ شامل ۱، ۵ و ۱۰ درصد مد نظر قرار گرفت. ضرایب اقتصادی مطلق برای صفات زنده ماننی میش، درصد آبستنی، دفعات زایش، تعداد بره در هر زایمان، زنده ماننی تا شیرگیری، وزن فروش بره (شش ماهگی)، شیر و پشم تولیدی به ترتیب برابر ۰/۱۲۵۲۹۲/۶۱، ۱۴۴۹۱۶/۷۵، ۹۷۷۸۹/۳۵، ۱۱۱۳۵۴/۸۷، ۱۳۰۷۲۰/۹۴، ۲۲۱۴۸۲/۲۷، ۸۸۲۰/۵۸ و ۳۸۰۰۰/۰۰ ریال به دست آمدند. اثر ژنتیکی مادری برای صفات وزن تولد و وزن شش ماهگی و اثر محیطی دائمی مادری برای صفت وزن از شیرگیری معنی دار بود. وراثت پذیری مستقیم برای صفات مذکور بر اساس مدل معنی دار به ترتیب برابر ۰/۴۵۷، ۰/۱۳۶ و ۰/۱۱۸ به دست آمد. ۴ شاخص انتخاب شامل (۱) صفت کل وزن شیرگیری به ازای هر میش، (۲) صفات کل وزن شیرگیری به ازای هر میش و وزن بره در شش ماهگی، (۳) صفات کل وزن شیرگیری به ازای هر میش و وزن بدن میش در معرض آمیزش و (۴) شاخص کامل که شامل هر سه صفات کل وزن شیرگیری به ازای هر میش، وزن بدن در ۶ ماهگی و وزن میش در معرض آمیزش، در نظر گرفته شد. پاسخ به انتخاب ژنتیکی صفت کل وزن شیرگیری به ازای هر میش، صحت انتخاب و افزایش همخونی به ازای هر نسل بر اساس شاخص یک برابر ۰/۵۴۶، ۰/۸۱۳ و ۰/۷۱۲ حاصل شد. پاسخ به انتخاب ژنتیکی صفت کل وزن شیرگیری به ازای هر میش، صحت انتخاب و افزایش همخونی به ازای هر نسل بر اساس شاخص دو به ترتیب ۰/۶۹۸، ۰/۷۷۷ و ۰/۷۰۳ محاسبه شدند. پاسخ به انتخاب ژنتیکی صفت کل وزن شیرگیری به ازای هر میش در شاخص دو نسبت به شاخص یک افزایش یافت، این افزایش معادل ۲۷/۸ درصد بوده است. همچنین پاسخ اقتصادی صفت کل وزن شیرگیری به ازای هر میش در شاخص دو نیز نسبت به شاخص یک افزایش یافت. پاسخ به انتخاب ژنتیکی صفت کل وزن شیرگیری به ازای هر میش بر اساس شاخص سه معادل ۰/۷۱۷ به دست آمد که نسبت به شاخص های یک و دو رشد نشان داد. بر اساس شاخص سه، مقادیر صحت انتخاب و افزایش همخونی به ازای هر نسل به ترتیب برابر ۰/۸۰۴ و ۰/۷۰۱ به دست آمدند. در شاخص انتخاب چهار، پاسخ به انتخاب ژنتیکی صفات کل وزن شیرگیری به ازای

هر میش، وزن بدن در شش ماهگی و وزن بدن میش در معرض آمیزش به ترتیب برابر ۰/۶۹۸، ۰/۹۳۳ و ۰/۲۴۶ حاصل گردید. با افزایش اندازه گله به ۵۰۰ رأس اگرچه پاسخ به انتخاب ژنتیکی برای صفات و پاسخ اقتصادی افزایش یافت اما نیاز است تا تحلیل هزینه-فایده صورت گیرد. اندازه گله ۲۰۰ رأس به نظر می‌رسد حالت بهینه در راستای کاهش هزینه نگهداری و همچنین بیشترین رشد ژنتیکی برای صفات تابع هدف انتخاب باشد. با توجه به مقادیر پاسخ به انتخاب صفات، صحت انتخاب و افزایش همخونی به ازای هر نسل به نظر می‌رسد شاخص انتخاب دو برای این نژاد عملکرد مناسبی دارد. بنابراین صفات کل وزن شیرگیری به ازای هر میش و وزن شش ماهگی بره در هدف اصلاحی این نژاد در نظر گرفته شوند.

کلمات کلیدی: گوسفند سنجابی، هدف اصلاحی، پارامترهای ژنتیکی، شاخص انتخاب